

SZENTES ÉS VIDÉKE

A Csongrádvármegyei Gazdasági Egyesület Hivatalos Közlönye.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 80 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Kezesség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca, Pollák-ház,
háva a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

A szövetkezetekről.

A szocializmus az utóbb lefolyt évtizedek alatt olyan tényezővé vált, amely főleg a gazdasági élet szervezésére és alakulására immár félre nem ismerhető hatással van; maguk az államok kénytelenek a szocialisztikus törekvések útját egyengetni. Ilyen irányú működése az államnak a szövetkezeti eszme dédelgetése és maguknak a szövetkezeteknek támogatása.

Hosszú időn keresztül az állam a vagyoni védelmében látván feladatait, a szocialisztikus törekvéseket legyőzendő ellenfélnek tekintette.

Am a hatalmas világvárosokban megmozdult a tömeg, a fényes paloták sorai között kezdetben kisebb, majd nagyobb, most pedig óriási tömegekben lézengenek, majd tüntetnek a munkanélküliek. Nem koldulnak, nem is fenyegetnek ők; de ha csendben vannak is, hangosabban szól a látásuk csupán, mint a fenyegetésük. A közös nyomor erősebben láncolja össze a munkanélkülieket, mint hajdan a hívőket a vallás, vagy mint a honfiakat a nemzeti összetartozandóság érzése: a hazaszeretet. Az emberi kötelesség az, amire ők mindenkit figyelmeztetnek.

A művelt államok és a társadalom csaknem kivétel nélkül korábban vagy később felismerték ezt a kötelességüket és minden áron gazdasági törekvésnek a nyomor hadseregének számát, a nélkül, hogy ezt a hadsereget többé ellenségnek tekintenek; — nem az által, hogy ajándékokat adnak, — bár sokat tesznek e téren is, — hanem úgy, hogy intézmények létesítését segítik elő, melyek a fennálló birtok- és társadalmi rendszerre átalakító hatással vannak.

A munka jogának első követelményeként jelentkeznek a szövetkezetek. Intézmények, melyeknek ereje, hatalma az egyesülés, melyben a gyenge oltalmat talál és amelyben lassanként kiegyenlítődnek az ellentételek és a különbségek az erős és gyenge között; intézmények, melyek a tagok munkáját megkönnyítik azzal, hogy közös erővel gépeket szereznek be és így a nagy tőke hatalmával versenyezhetnek, melyek a munka eszközeit és anyagait a nagy mennyiség előnyével szerzik be; melyekben a munkában való ügyesség az állandó munka folytán fokozódik és minden munkás tehetségének leginkább megfelelő munkakört kap; melyek az áru értékesítése szempontjából rendelkeznek mindazon

elnyökkel, amikkel a hivatásos kereskedő vagy gyáros rendelkezik.

Ahogy a tőkés szövetkezése bámulatos erőt ad a tőkegyűjtésnek és lehetővé teszi, hogy az emberi agyban megfogamzott legmerészebb eszmék is megvalósulhassanak, — úgy van az egyének szövetkezése arra hivatva, hogy a munkás helyzetét igen lényegesen javítsa, a munkások erejét nagy erővé átalakítsa és megadja neki az emberi méltóságot és biztos megélhetést.

Főlöszlegesen e cikk keretében tárgyunk részleteivel behatóbban foglalkozunk, mert senki sem kételkedik immár abban, hogy a legnagyobb társadalmi érdek kívánja a szövetkezetek és a szövetkezeti ügy egészséges és zavartalan fejlődését. Ha csak egy tekintetet vetünk arra az eredményre, amelyet a szövetkezetek az anyagi erősödés terén, sőt az erkölcs és műveltség terjesztésében is hazájukban, a hatalmas nyugati államokban elértek: egy percig sem szabad néznünk a munkás fáját, ruháját, hitét, nem szabad kérdeznünk, kié a kezdeményezés érdeme, kié lesz a siker dicsősége, hanem segítségül kell vinnünk minden nemesebb ambíciót, minden jobb erőt, hogy nálunk is a társadalomnak ez az új alakulása, a munka köztársasága a minél nagyobb számmal létesüljön.

A szövetkezet eszméjét nálunk kezdetben a jótékonyssággal, majd a vallással hozták kapcsolatba és ezzel kiforgatták azt alapjellegeből; hosszú időre idegenkedést és bizalmatlanságot keltek magában a közönségben, amely éppen azért nem érti ma sem a szövetkezetek tulajdonképeni hivatását.

De különösen hozzájárul ezen állapotokhoz az a körülmény, hogy szövetkezet alakításához fognak semmire sem értő emberek merő hiúságból, vagy nem pusztán ebből, mert ez még talán megengedhető volna, — hanem azért, hogy a nép filléreire spekuláljanak. Bizony ezek erősen kompromittálták a szövetkezés eszméjét és csak nehezítik az önzetlen és a nép ügyét, javát őszintén szívükön viselő férfiak munkáját, akik azonban egyéni képességükkel fogva ellensúlyozni fogják előbb-utóbb a közvélemény bizalmatlanságát, ha a szövetkezetek létesítésénél és igazgatásánál kezdeményezően és támogatónak lépnek fel következetesen.

Ezért a mai kor ifja nem a csillogászatot vagy a klasszikusokat tanulja többé, hanem első sorban a szociális fogalmakat, hatalmas megvalósulásaikban, hogy az erős a gyengét el ne tiporja, hanem megvédelmezze, az úr a szolgát le ne nézze, hanem megbecsülje, és annál inkább törekedjék mindenki a munkáskéz segítségére, minél magasabban áll fölötte anyagi erőben és tudásban.

Letűnt a középkor romantikája és helyébe a munkában versenyző társadalom lépett. Ennek a társadalomnak ennek a versenynek költsége a tisztesség.

Városi közgyűlés. Szentes város képviselőtestülete a f. hó 16-án igen látogatott közgyűlést tartott, melyen Mátéffy Ferenc dr. polgármester mint elnök tárgysorozat előtt előterjesztette március 15-ke ünnepi programját, melyet egyhangúlag elfogadtak s aztán bejelentette, hogy a tárgysorozat kibecsatása után a vármegye alispánjától, a földművelésügyi miniszter által munkaházak építési segélyére adott 40000 korona ügyében leirat érkezett a városhoz, minek folytán a munkaházak helyeinek és építésének mikéntjére alkotott városi szabályzat módosítandó lesz. Indítványozta, hogy az ügy sürgettségére való tekintettel, azt a tárgysorozat 4-ik pontjához állítsák be, amit egyhangúlag elfogadtak.

Rátérve a napirendre, tudomásul vették a közigazg. bíróságnak az általános tisztújítás ellen benyújtott fellebbezésre hozott határozatát; aztán bemutatták a Karolyi József által, a nagyhegyi szőlőjében fúrtni szándékolat értéi kút engedélykéiratát, amivel kapcsolatban Szeder Janos indítványozta, hogy Karolyi József a kút fölő vizének az azon lakók részére ingyenes átengedése köteleztesse, amivel szemben Petrovics Soma arra való tekintettel, hogy a kútát gyáripari célra fúrják, az okirat egyszerű tudomásul vételét javasolta. Bánfalvi Lajos és Burri A. Lajos felszólalásai után a többség Szeder Janos indítványát fogadta el.

Ezután Gerster Béla és társának az orosháza-szentes-csongrádi vasút építési költségeihez való hozzájárulás tárgyában a városhoz intézett s lapunkban már ismertett pótbeadványát tárgyalta. Bugyi Antal főjegyző ismertette az ügyet keletkezéséről a mai állapotig behatóan s rátérve a pótbeadványra, előadta, hogy a korábbi közgyűlés által ez ügyben kiküldött bizottság tárgyalás alá vétén a beadványt, javasolja, hogy az előmunkalati engedélyesek pótbeadványát, mint olyant, meg a város érdekeihez már jelentékeny közeledést jelent, vegyék tudomásul; tekintettel azonban a vasút építési

költségének túl magas voltára, ezáltal még ne szavazzák meg a kért hozzájárulásokat a javaslatot a tanács is elfogadná ajánlja.

Burlán Lajos részben elfogadja a javaslatot, amennyiben az építési költséget ő is túl magasnak látja előírnyozva. Nem utasítaná azonban el az engedélyesek kérelmét ridegen, hanem nyitva hagyja az utat a további tárgyalásnak. Káta i Pal János ugyanily szellemben, de örökösen a vármegyét gyanúsítva beszélt, ami Cicatricis Lajos drt. is felszólalásra készítette, aki erőlyesen és önértzetesen utasította vissza az egyes lapokban is kifejezésre jutott azt az alacsony gyanúsítást, mintha e kérdésben a vármegye Szentos rovasára is kárára akarna a helyzetet kihasználni. Egyébként a tanácsi javaslatot pártolta. Szed er János és Burian Lajos ismételt hozzászólása után a többség a tanácsi javaslatot fogadta el.

A földmivélsügyi miniszter által munkásházak építésére adott 40000 korona államsegélyügre következett ezután. Bug y i Antal főjegyző felolvasta az alispán, majd a miniszter erre vonatkozó leiratát, előterjesztette, hogy a munkásházak helyeinek kijelölésével és az ügy intézésével megbízott bizottság revizió alá vette az erről alkotott szabályzatot s ezután pontonként olvassa fel a bizottság által a szabályrendeleten módosított helyesbítéseket, a melyek mindegyikén kitészik a meleg szeretet és gondosság, melylyel a képviselőtestület a munkas érdekeket istépolja. A javaslatba hozott módosítások, valamint a Cicatricis Lajos dr. által javaslatba hozott további módosítások is egyhangulag elfogadtattak és egyhangulag fogadottat el St a r k Nándor és Szed er János együttes indítványa is, hogy a közgyűlés a miniszternek a munkásházakra adott nagylelkű segélyösszeg kiutalványozásáért, a főispánnak és alispánnak azért, hogy ez összeg megadását hathatós közbenjárásukkal kieszközölték, jegyzőkönyvileg fejjeze ki a képviselőtestület halas köszönetét.

A többi jelentéktelenebb ügy leírnyalása után a közgyűlés déli 12 órakor bezarult.

A gabona értékesítésről.

Lapunk f. évi 13-ik számában e címen írunk a temesmegyei gazdák arról a mozgalmaról, hogy magtárszövetkezetek alakításával akarnak helyzetükön javítani s általában a szög b a n elmondtuk a mozgalomról az egyéni nézetünket is. Erre a közleményünkre kaptuk válaszul az alábbi levelet, melyet azon cívről fogva, hogy minden kérdésben minden fel meghalgtatandó, változatlanul közreadunk, fen tartván jogunkat, hogy alkalom adtan a magunk észrevételeit erre is megtehessek. — A levél így szól:

Tekintetes szerkesztő úr!

A f. hó 11-iki b. lapjában »G a b o n a értékesítés« című cikkében foglalkozik ön a temesmegyei gabonaértékesítő szövetkezetekkel s az ottani mozgalmat a mi itteni helyi viszonyainkra alkalmazza; végeredményben pedig a »helyzet kulcsát« abban veli feltekinthetni, hogy küszöböljük ki a közvetítő kereskedelmet állítsunk raktárházakat gabonaértékesítő szövetkezeteket és akkor a gazda helyzetének javulása biztosítva van.

Ezeket olvasva, igazan nehezemre esik, szigorúan csak a tárgyi dolgokra reflectálni, annyira személyes éle van cikkének s annyira bantó az, az igen súlyos és nehéz viszonyokkal küzdő kereskedő osztályra, különösen a hivatását teljesen betöltő és a túlnyomó veiseny által majdnem egészen egészségtelenné és improductívva vált helyi gabonakereskedeleme.

A kereskedő nem diktálhat árakat, akár a helyi akár a budapesti nyagkereskedő nagy befektetéssel dolgozik és azon van, hogy nagy forgalmat csináljon minimális haszon mellett, amely azonban a bevételásláskor még nem mondható biztosítottnak, hanem még mindenféle lebonyolítási esélyektől függ; mesterséges árak a legtrikább esetben, akkor is csak ideig-óráig tarthatók, bebizonyított igazság lévén, hogy a magyarországi gabonárlakat tisztán a kereslet és kínálat, vagyis elsősorban a világpiac, másodsorban 10 óriási budapesti múmalom és ugyanannyi nagyszabású vidéki múmalom dirigálják. Hogy mily sok nehézséggel jár gyakran a legjobb minőségű gabonának elhelyezése, azt persze a nagy gazdalközönség nem tudja, hanem tudja a kereskedő, aki csekély közvetítési haszon reményében csinálja kockázatos üzletét.

A helyi gabonakereskedők a legolcsóbb és legkényelmesebb »raktárházak« és »gabona értékesítő szövetkezetek« képezik a termelők részére, melyhez hasonló masut alig található fél, mert hiszen nem újság, hanem általános ismert tény, hogy a szentesi gabonakereskedők az év teljes folyamán nyers, rostaltalan állapotban, minden biztosítási, kezelési apadási és raktáridj megtérítése nélkül, vagyis teljesen ingyen vesznek át beraktározásra gabonát és 5—6 százalékos kamat mellett a napi ár 80—90 százalékát előlegül adják a termelőnek. A gabonaértékesítés, helyesebben megállapítás az eladó termelő választásában bormikor eszközölhető, akar a szentesi piaci árak, akár a budapesti tőzsdei ár alapul vétele mellett.

A szentesi gabonakereskedők állandóan körülbelül 80000 métermaza gabona beto-gadassra képes rakterhelyiséggel bírnak és hiteles adatokkal bizonyíthatom, hogy példának okáért az 1902. évi augusztus havától kezdődőleg, — amikor a budapesti malmok, vagyis a fogyasztók nyomása következtében, közvetlen aratás után a buza árak 6 forint 30—40 krajcarra estek, a szentesi kereskedők kis és nagytermelőtől 5 métermátsától 2000 métermaza tételekig, cirka 40.000 métermaza gabonát vettek raktározásra és így tették lehetővé, hogy a gazdalközönség, a mellett, hogy olcsó előleghez jutott, néhány hónap múlva 1 frt. 30—40 kr.-ral magasabb arakat használhattak fel az értékesítésre, illetőleg a leszámolásra, ami számokban kifejezve 100.000 koronánál magasabb bevételi többletet jelent.

Ez tény és valóság, ne tessék azonban hinni, hogy a kereskedőnek a leszámoláskor ennél a kockázatos és nagy munkát igénylő transactionál csekély haszonnal több marad; gondoskodik erről a verseny, a concurrentia, sőt merem állítani, hogy ezen üzletág culti-valásánál, a mellett, hogy fontos közgazdasági érdeket szolgál, sok évben egyenesen rejtet. Szeretném azt a szentesi gabonakereskedő és értékesítő szövetkezeti szervezetet latni, j a mely az itteni kereskedelem nyújtotta előnyökkel versenyezni tudna, hiszen direktori, pénztárnoki, raktárnoki és egyéb fizetések, rostalási, apadási biztosítási szakkölcsönök, és raktáridjait fejében naponként annyit kellesse a termelőnek fizetnie, amennyinél ke-sőbb haszonnal az ő kereskedője megelé-gszik, fölemlitem csak a Mezőtúron a termelők részére alapított raktárházat; a melyet azonban 90 százalékban kereskedő osztály és csak 10 százalékban a termelők vesznek igénybe és az értékesítés körül, ha mindjárt a kereskedő melőzőzésével a termelővel szemben a malom al, szintén szanuitásba veendő nagy költségek merülnek fel és Isten őrizz, hogy a vart aramelkedés helyett annak ellenkezője következék be.

Nyílt kérdésnek hagyom azt, vajjon mindig ajánlatos-e a termelőnek gabonájával aratás után speculálni? Ezen theoria ellenében hiteles statisztikai adatokkal rendelkezem, hogy a gyakorlatban igen sokszor ennek ellenkezője áll.

Ezek után bátran mondhatom, hogy a mi tőkeirós, modern gabonakereskedelmünk bátran élbe nézhet ilyen, az ő melőzésére irányuló kísérleteknek; valahogy majd csak felvesszük a versenyt; a jelenleginél rosszabb kereseti viszonyok már ugyis alig jöhetnek ránk.

Ezeket voltam bátor az említett cikkre csak nagyjában megjegyezni és kivonatossan találnám, hogy kereskedelmünk illetőleg helyesebb telfogás jusson érvényre.

Maradtam a tekintetes szerkesztő urnak teljes tisztelettel:
Rosenstok Salamon

Ujdonságok

Szentes, 1903. február 19.

— A megyegyűlés tárgysorozatából. Mint erről már lapunk korábbi számában is hírt adtunk, Csongrádvarmeger törvényhatósági bizottsága a f. hó 27-én tartja rendes énevedes közgyűlését, a vármegyezh nagyter-mében. E közgyűlésre a meghívókat most küldi szét az alispán a tárgysorozat kap-csán, amely 67 ügyet foglal össze. Ezek közt általánosabb érdekűek a következők: Alispáni énevedes jelentés. — Belügyminiszteri ren-delet a 3 százalékos megyei pótdadó további fentartása iránt hozott törvényhat. bizottsági határozat jóváhagyásáról. — A földmivélsü-gyi miniszter leirata a munkásházakra adott 40000 korona államsegély tárgyában. — Alis-páni jelentés a vármegyei központi és gyam-pénztár, valamint a vármegyei számvévség ügykezelésének állami kezelésbe történt ata-dasáról és átvételéről. Somogyvarmeger pa-rtolás végett megküldött felirata, a magyar földnek magyar kézen való megtartását célzó törvényalkotás kérelmezése tárgyában. Deb-recen város partolás végett megküldött fel-irata az újonclétszám felcmelesé ellen. — A Sváb-féle alapítványal úresedésben levő II. oszt. ösztöndíj betöltése. — Török Emil és társának kérelme az orosháza-szentes-cson-gradi vasút építési költségeihez való hoz-zajárlás tárgyában. — A vármegyei kór-ház megnyitása érdekében tett intézkedésekről alispáni jelentés és ezzel kapcsolatban intézkedés a kórház megnyitása iránt. — Alis-páni előterjesztés a főszo/gabirak részére tárgyalási napok megállapításáról. — Ugyan-annak előterjesztése a jegyzői magánmunká-latok díjainak megállapítására vonatkozó sa-bályrendelet alkotása tárgyában. — Szentes város képviselőtestületének a villamos vilá-gítás létesítésére felveendő 410000 koronas kölcsön felvétele ügyében hozott határozata. — Ugyanannak a villamos telep átvétele ügyében 12. és 16. számú határozatai ellen E c s e r i Lajos dr. által benyújtott fölebb-bezés. — Ugyanennek az I. és IV. tizedbe-levő kényének serepítés ügyében hozott ha-tározata ellen P l e s z n i k Antal által benyuj-tott fölebbbezés. A szentesi adópénztári ellenőr választás, a mindsenti általános tisztújítás, a mindsenti jegyzőválasztás és a tömörkényi tisztújítás ellen benyújtott fölebbbezések.

— Műút-fölúlvizsgálat. A Szedeg-San-dorfalva közt épült, 3274 méter hosszú tör-vényhatósági műút fölúlvizsgálatát és hatáscá-gi lejárását f. hó 14-én eszközölték az erre illetékes hatósági közegek. Az új törvényha-tósági műút 57838 korona költséggel maka-dami rendszer szerint épült s a munka fölúlvizsgalása délelőtt 10-től déli 12 ig tartott. A hivatalos fölúlvizsgálaton résztvettek: P ú n k ö s t y Ferenc műszaki tanácsos kerületi felügyelő, vármegyei képviselőtében S o o s Pal főjegyzés s az államépítészeti hivatal r észérő R e g d o n Géza kir. mérnök, aki az építés vezetője is volt. A bizottság teljesen kifogástalanul megépítettnek találta az új mű-utat és átadta azt a közfoglalomnak.

— **Fegyelmi határozatok.** Csongrádvármegye közgazgatási bizottságának fegyelmi választmánya a f. hó 14-én tartott ülésén három tanító fegyelmi ügyével foglalkozott. Az egyik tanítót: Sükösd Andrást a dorosmai állami iskolától, a fegyelmi választmány megdorgálásra ítélte. Szarka Ödön csongrádi tanítót és Voligurszky Júlia ugyanottani tanítónót ellenben felmentették.

— **Felfordult állapotok egy egyháztanácsban.** A katolikus egyház presbitériumában, hol eddig a legnagyobb béke és egyetértés volt, az utóbbi választások óta, melyek a szocialisták jelöltjeit vitték be túlnyomó számmal az egyháztanácsba, fenekeltől felfordultak a korábbi jó állapotok. Cicatricis Lajos dr. alispán, akit világi főgondnoknak választottak meg, azzal a kijelentéssel fogadta el megválasztását, hogy erre csupán azért vállalkozik, mert rendet akar teremteni a zavarossá válni kezdő helyzetben. Meggyőződött azonban róla, hogy legjobb szándéka is hajótörést szenved a kívülről folyó igaztáson, mely lépten-nyomon gyanúsításból táplalkozik. Ular István dr., az egyház közbeecselésben alió plébános volt különösen e gyanúsítások céltáblája, aki végre megszokta a herce-hurcát és a vasárnapi egyháztanácsulésen bejelentette az elnökségről való lemondását, mire Cicatricis Lajos dr. is lemondott a világi elnökségről. Még ugyanaznap este egy nagyszámú deputáció kísérlette meg az alispánt lemondása visszavonására rábírn, ez a kísérlet azonban meddő maradt.

— **Megyei tisztviselők országos mozgalma.** Hogy az állami tisztviselők fizetésrendezésének kérdése a törvényhozás házában napirendre kerül, ismét nagyobb mozgalom van keletkezésben: a megyei tisztviselők, akik szintén jogosan kérik fizetésük rendezését, azon vannak, hogy ez a fizetésük az állami tisztviselőkével arányba hozassák. A mozgalmat Hont vármegye tisztikara indította meg. Czobor László alispán elnöklése mellett. A mozgalomhoz való csatlakozását már a legtöbb vármegye tisztikara bejelentette, ezért elhatározták, hogy a fővárosban országos megyei tisztviselői kongresszust fognak tartani, melynek előkészítésével bizottságot bíznak meg. A fizetésrendezés érdekében több megye országos képviselőjének támogatását is kikérte és a törvényhozásban is szöve teszik a megyék nagyobb állami támogatását, amiből a tisztviselők fizetését is rendezni lehet.

— **Dorner ügye a királyi táblán.** Dorner Béla volt horgosi jegyzőt, akit az urhatnáságy vitt rá a bűn útjára és arra, hogy a mások pénzét elsikkassa, tudvalevően a szegedi törvényszék meg a mult év tolyamán elítélte 7 rendbeli hivatali és 10 rendbeli magánikkasztás, továbbá okirat-hamisítás és csalásért öt esztendei fegyház elszenvédésére. Dorner ugyanis elsikkasztotta a kezeléssel jutott arvapénzeket, hogy előbbi bűneit későbbi manipulációkkal elpálástolja; meghamisította a község számadási könyveit és okiratait, hogy bílcselekményei földerítését késseltesse és az ellenőrző hatóságokat tévezelessé. Az ítélet ellen védőügyvédje a kir. táblához akkor fölebbezést nyújtott be és a tábla most hozta meg — ennek folytán — hosszú bizonyító eljárás alapján a maga ítéletét, mely az első bírósági ítéletet részben megváltoztatja. Az öt évi fegyházbüntetést ugyanis a királyi tábla négy évi fegyházbüntetésre szálltotta le, az ítéletet egyéb részben helybenhagyta.

A szintén vádba fogott Lisiczky Pált fölmentették.

— **Halálos szerencsétlenség Algyó alatt.** Algyó alatt halalos szerencsétlenség történt a f. hó 13-ól 14-re viradó éjszakán: a kompótél agyonütött egy embert. Az eset a következő: Tombacz István szegedi hajósmester Izabella nevű hajója a Tiszán vesztegelt több ezer métermassza gabonával terhelt. F. hó 13-án a hajós hirt kapott, hogy Szentes felől erős jégzajlás indul, ami veszedelmet jelent. Hogy azt elkerülje, nyomban intézkedett az irant, hogy hajója bevonulhasson a szegedi téli kikötőbe, ahol nagyobb biztonságban lehet. 13-án tehát, erős szélviharban kezdtek fölfelé vonatni a hajót és el is jutottak az algyói komphoz, ahol aztán a szerencsétlenség — egyik verzió szerint — úgy történt, hogy Mihály József hajós a sötétben nem vette észre a kompóteleket, amely aztán több mázas sulyával ravagódott és agyonütötte, míg a másik verzió szerint a kompótél lecsavarodott az orsóról és így sujtotta, örületesen gyors forgása közben melibe a szerencsétlen hajóst. Akarhogy történt azonban, annyi bizonyos, hogy a hajós holtan terült el a sulyos csapattól. Az esetről hajnalban értesítették Algyó előjáróságát és a szegedi rendőrséget, mely viszont a törvényszéket értesítette, ahonnan Magyar vizsgálóbíró még aznap kiutazott a helyszínre, hogy a vizsgálatot megkezdje. Az agyonütött hajós halatát négy kis árvaja siratja.

— **Művészettörténeti előadás.** Berecz Sándor dr. főgimnáziumi tanár a tört. és régészeti társulat titkára a hó 21-én, szombaton délután fél 6 órakor folytatja a főgimnázium rajtermében művészettörténeti előadásai sorozatát, melynek keretében ezúttal a reneszansz-kori építészetet fogja szabad előadásban ismertetni.

— **Csányi csudalány.** Csányi eddig csak a dolhánycsempészceiről meg a csudakútjáról vezetes. Ugy látszik azonban, a csendes kis község nem elégedett meg az eddigi világraszóló hírével, hanem nagyobb szenzációt keresett és talált, hogy feltűnjön. A legújabb csányi csuda Csikós Mária, aki hetedik leánya az anyjának és mint ilyen, a sors azzal a kiváltsággal ruházta fel, hogy a pénzkereső embernek megmutatja a kincses forrasokat. Ezen a réven Csikós Mária nagy ismeretségnél és látogatottságnak örvend. A pénzsóvár emberek tömegeztől tódulnak a csudaleányhoz, aki holdvilágos éjjeleken, tükörrel a kezében mutogatja kunsaftjainak azokat a helyeket, ahol sok pénz van elrejtve. Csak föl kell keresni. Csakhogy hiába túrják a kincskeresők akár az orrukkal is a földet: amit keresnek, nem találják. Ilyenkor aztán a csudaleány azt mondja, azért nem találják a kincset, mert rossz gondolat foglalja el az elméjüket. Dacára a sok sikertelen földtúrásnak, a csudaleánynak még mindig kerül egy-egy jó falat a horgára. A legutóbb felültezt vendéggel a csudaleány Csányról Paksig zónozott. Azt mondta, ott sok pénz van, csak jó mélyen kell leásni. Ahogy Pakstra érkeztek, azonnal neki is láttak a munkának. A csudaleány az iskola mellett kezdte meg az ásást. Hogy-hogy nem, a tanító megneszezte a dolgot és azt hívéen, hazasókkal van dolga, följelentette a pénzkeresőket a csendőrségnél. A csudaleány erre megszeppenne vallyotta be népbolondító manipulációit, amire megmagyarázták neki, hogy ha még egyszer ilyen tesz: maga lássa a következményeket. Ez egyszer szabadon bocsátották a hetedik szülött csudagyereket, aki szép reményekben megalakozva tért vissza a szülőfalujába, Csányra.

— **Öreg urak családi estélye.** A kaszinói öregurak is mulatságot rendeznek ez évadban, vizsanzásul a kaszinói ifjúság kiváló sikerű jelmez estélyéért. Az öreg urak mulatsága egyszerű családi estély lesz, a végleges megállapodás szerint f. hó 28-án. A rendezőség aláírasi iv kibocsátásával alakult meg és elhatározták, hogy minden aláíró, a családján kívül még egy családot hívhat meg vendégül; az ifjúsági jelmez estély rendezőit, valamint a táncosfiatal embereket mind meghívja. A mulatság kétségkívül a téli évad legkedélyesebb vigalma lesz.

— **Meteor időjósolása.** Az időjárásról Meteor újabban a következőket írja: Az általam 4 ik télinek nevezett időjárás a mai csomópont hatása alatt beallott. A 10-ki csomópont hatása alatt a hideg beállást a mult havihoz hasonló jelenség akadályozta meg, 7 napfolt megjelenése, amely keresztetző hatásával nemcsak a hideg beállást akadályozta meg, de egyszersmint változatos és hirtelen átmenetű időváltozásokat is hozott. Tavasi meleg idő, eső, derű, napfény, viharos szél úgyszólván öránként váltakoztak, ami mind a napfoltok keresztetző hatásából ered s amíg a foltok a nap innessó tényérán maradnak, az időjárás jellege bizonytalan marad; a legnagyobb hatások azonban ekkor is a csomópontokon, vagy közvetlen azok körül fordulnak elő. E foltok 13 napig maradnak a napnak felénk néző tényérán, amikor is 22, 23-ra átfordulnak a túlsó oldalra. A két folt elég nagy és 120—130 ezer kilométer távolságban követik egymást, így a még hátralevő 20-ki csomópont fog számunkra erősebb időváltozást hozni. Ez is megtépett, megrövidített állapotban következhetik csak be, de még elég erősen, hogy a gazdaközönségnél és a közlekedésben zavarokat és kellemetlen meglepetéseket is okozzon. A hátralevő e havi csomópontok 20—25 és 28-ra esnek.

— **Agyonlőtte a gazdája fiát.** A téglási csárdánál f. hó 12-én halalos kimeneteli szerencsétlenség történt. Kórom Pal tanyai lakos egy 18 éves kisérese aznap az esti szürkületben bemenve a kamrába, leakasztotta a szegről a gazdája ott lógó rozsdas puskáját és bábrelni kezdett vele. A kiséres nem tudta: megvan e töltve a fegyver vagy nincsen és a szürkületben nem látta, hogy a gazda 6 éves Janos nevű fia a kamrajában labatlankodik. A kiséres a ravasz körül motoszkált a kezével, a fegyver eldőrdült és az éles töltés fejben érte a gyermeket, aki hangtalanul, holtan roskadt össze. Az esetről nyomban értesítették a szentesi járásbírószágot, honnan Zombory Janos bíró Czuker Tamann dr. kerületi orvossal azonnal kiutaztak a helyszínre, a vizsgálat foganatosítása végett.

— **Teaestély.** A kereskedő egylet f. hó 21-én, szombaton este teaestélyt rendez a saját helyiségében. E téli évadban előrelathatóan az utolsó ilyen estélye lesz ez az egyletnek, miket a közönség fesztelen, családi jellegű miatt annyira megkedvel. Az estélyre nemcsak az egyleti tagokat, de az ezek által meghívottakat is szivesen látja vendégül a rendezőség.

— **Szocialista gyűlés Csányon.** Csányról írja tudostónk: A megyebeli szocialisták vasárnapi délután Kitzka a szocialista vezér elnöke alatt közönségünkben gyűlést tartottak a párhelyiségükben, a Kitzka-féle kocsmában. A gyűlésen a hatóság részéről jelen volt Hollósy István dr. tszolgabíró és Szarka a községi jegyző. A gyűlés különben végig a legnagyobb rendben folyt le.

— **Hányan vannak a honvédek? A 48-as honvédek nyugdíjazásáról a következők számadatok közölhetők: A 48-as honvédsereg legmagasabb száma 130000 harcosra ment, akikből ötvennégy év elteltével még mintegy húszezeren vannak életben. Ezek közül az év január havának végén összesen 13044 hon-**

vélt volt nyugdíjazva, még pedig 3 tábornok, 4 ezredes, 12 alezredes, 85 őrnagy, 197 százados, 291 főhadnagy, 526 hadnagy, 1894 tizedes és 9829 közevített.

— **Jótekönség.** A központi takarékpénztár tizenöt koronát, a szentesi takarékpénztár pedig tíz koronát juttatott mult esztendő nyeresémeny-fóloslegéből a szentesi izraelita jóteköny négyezernek. A négyzet elnöksége, midőn az adományok vételét nyilvánosan nyugtázza, egyúttal köszönetét is kifejezi a kegyes adakozóknak.

— **Betörés és lopás Kisteleken.** Kisteleken mostanában sok dolga van a csendőrségnek. Csak a napokban szállítottak be Szegedre Zanolc József, községyékes betörőt és ime C s a n á d i s K u r d y csendőrök tegnapelőtt éjjel ismét egy veszedelmes embert kerítettek kézre. A veszedelmes ember Sinka András, akit éppen akkor fogtak el, mikor F r a n c i a Mihályné templom mellett házat már feltörte és a lopott ágyneművel tovább akart allani. Nagy József őrszemző meg kézrekerítette M á r t o n M ő s z i Jani naplopót, aki a Kis-Magyar féle korcsmában S z á s z Károly pétermonostori lakos széből kilopott hatvan koronát.

— **Meghívó.** A szentesi IV ik temetkezési egylet, folyó évi február 22-én d. u. 2 órákor, a tulakurcal közgyűlési teremben, a lapszabály módosítási ügyben tartandó rendkívüli közgyűlésére az egylet tagjait meghívja az elnökség.

— **Vásárok.** Szabadkán a f. hó 22, 23 és 24-én, Békés-Csabán pedig a f. hó 27—28 és március 1. és 2-an lesz az idei tavaszi országos vásár. Az előbbi vásárra tilos a sertésfelhajtás, az utóbbira azonban, vérszentes helyekről, mindenféle lábasjóság és így sertés is szabadon felhajtható.

— **Hölgyek öröme!** Ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy a legjobb szer a szépség apolasára az általam készített híres Dr. Lehman-féle arckenőcs. Egy tégely ára 1 korona, hozzá való szappan 80 fillér. Poudre 1 doboz 1 korona. Csak nevem és arcképpel ellátott tégelyt kérjünk és fogadjunk el! Kérem egy próbarendelést tenni. Gyamaty Emil városi gyógyszerésztára a Szent-Háromságos Baján. Viszonteladók nagy kedvezményben részesülnek. 20—1

Irodalom.

A magyar királyság második századával foglalkozik főképpen Acsády, »A Magyar Birodalom Története« című munkájának épen most megjelent 7-ik és 8-ik füzetében. Dramai élénkséggel rajzolja a Bizanccsal folytatott nagy küzdelmeket és finom kritikával mutatja meg ezeknek a harcoknak a fiatal magyar állam fejlődésére ható következményeit. Nem jelent meg eddig történeti munka, mely III. Béla és Imre királyok jelentőségét, uralkodói működését olyan éles világításba helyezte volna, mint Acsádyé. Az új kultúrtörténeti adatok egész halmazával mutatja meg, hogy mint hagyja el Magyarországot uralkodásuk alatt a régi ösvényt és lép arra az útra, a melyen a szó szoros értelmében nyugati és modern államra fejlődött. Bélanak, az apának uralkodása érdekesebb, am Imrének, nagy tehetségu fiának kormányzása tanulságosabb. Csupa nemes törekvés, csupa szeretet és bizalom az egész ember, de mindig csak halatlanságot, szeretetlenséget kell tapasztalnia. A katolikus egyházhoz való ragaszkodását, mely vallásosság azzal jutalmazza a papa, hogy a Balkán országokban egyenesen magyar-ellenes politikát folytat, a magyar főpapok pedig elégedetlenséget szítnak ellene. Nagy tehetséget, crélyét, okosságot bizonyítja, hogy a külső és belső ellenségekkel szemben is mindvégig megvédte a maga és a magyar államiség tekintélyét, és hogy az ország diadalmasan került ki a hosszú tusakból. Mikor Imre örök almora hunyta lejszemét, a magyar király nemcsak Magyarország, Horvát-és Dalmatország, hanem Ráma, Riczország, Halics és Bolgarország királyának ez is vétele. E z i n e l l e n nyert

kifejezt az a tény, hogy a forrongásban lévő Balkán félszigeten állandóan meggyökerezett a magyar állam és hogy az Adriától a Feketetengerig az ő befolyása lett irányadó. A keretek, melyek előttünk kibontakoznak, valóban egy nagy magyar birodalom keretei. Szeretettel, mélységes tudással rajzolja Acsády ezt a hatalmas fejlődést. Folyton rámutat arra is, hogy a királyság második századában nemcsak hataraiban, de belől a közszellemben és közszerzetben is lényeges változások ment át a fiatal Magyarország. Átment nemcsak külső szokásaiban, hadviselése módjában, hanem eszjárásában, érzéseiben és gondolkozásában is. Magyar maradt a nemzet, de európai magyar. Ezek a közlélek és közszerzetet atalkítására vonatkozó fejtegetések a magyar kultúrhistoriának legszebb lapjai közé tartoznak. Nemcsak tartalmuknál, a stílus melegségénél és szépségénél fogva, hanem érdekességükénél fogva is. Ugy hatnak az olvasóra, mint valamely lendületesen, költőantáziával megírt kulturhistoriái regény legvonzóbb fejezetei.

Közgazdaság.

Gabontársaság.

Az intensív fagy miatt még mindig nem indulhat meg a hajózás teljes mértékben és minden irányban; különösen az uszályhajók nem tudnak a téli kikötők jegéből kiszabadulni. Még beletelhetik legalább két hét, míg ezek is felszabadulnak.

A budapesti malmok még mindig tartózkodóan viselkednek ugyan, de napi szükségletük fedezéséről még is kénytelenek gondoskodni és minthogy a tulajdonosok engedményeket nem igen hajlandók tenni, a forgalom teljes napi árak mellett bonyolítottatik le. Legtöbb malmunknak már úgyszólván teljesen elfogyott a buzakészlete, úgy, hogy kocsikban kénytelenek a szükségletet a téli kikötőkből beszallítani.

Ujabbán a Budapestől felfelé fekvő állomásokon Dél-Németország számára történtek eladások középminőségű búzában, kedvező áron az azonkívül még nagyobb forgalomra van kilátás, mert Románia buzakészletei is teljesen elfogytak.

Az Egyesült-Államok ellenőrizhető buzakészletei a legutóbbi kábeljelentés szerint 48 970 000 bushelt tesznek, tavaly ilyenkor pedig 55 502 000 bushelt tettek.

Ennek a különbözethez, valamint a hideg időnek okvetlenül lesz befolyása az árak alakulására, annál inkább, mert most a gazdák maguk is minden tényezőt megragadnak és alkalmaznak, a melylyel az ariászorító aramlat ellen sikeresen helyt állhatnak.

A budapesti malmok vasárnap reggeltől ma reggelig szüneteltek, de azért tegnap is 17000 mm. őrleményt szállítottak el.

Köszönet-nyilvánítás.

A Szentesi iparos ifjak Önképző-köre 1908. február 1-én rendezett alarcos baján felvétel szívesek voltak: Lóvi Heinrich 3 koronát, Vecseri Lajos, Komendát János 2 korona 2 kor. 40—40 fillért, Varga Ferenc, Bánfalvi Lajos 2—2 koronát, Racz Zsigmond, Benke Sándor 1—1 kor. Unter Müller Ernő 1 krt. Szathmári Károly 80 fillért, Solti Lajos N. N. 40—40 fillért. Összesen 15 korona 40 fillért, mely adományokért fogadják az Önképző-kör hálas köszönetét.

Felolvaszerkesztő: B Á N F A L V I L A J O S.
T á r s s z e r k e s z t ő : M Á T E F F Y L Á S Z Ó.
Kiadótulajdonos a »Szentes és Vidéke« könyvnyomda

Érsek Imre I. 698. számú háza olcsón kedvező feltételek mellett eladó.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcában, I. tized 269.sz. házban a Máhr Kázmér czukrász által birt üzlethelyiség, lakással együtt kiadó. — Bővebb értesítés szereshető Felsenburg Benedek órásnál. 3—1

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra, hol a tőke a kamat fizetéssel törlesztetik egyidejűleg, alolirt cég kieszközöl 10—15—23—32—38—40 és fél és 50 évkre. Régebbi, magán vagy pénzintézeti betáblázott terhek konvertalását elvállalom. A kölcsönök készpénzben fizetnek ki a záloglevelek teljes névértékében. Felvilágosítással szívesen szolgál — levélben is — Hmvásárhelyen Szentesi-utca 16 sz.

Hegedűs és Társa
ingatlan forgalmi irodája

26-11

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmányú gyógyszer, mely az elvesztett erőt visszaadja. Mindazok, akik érte irnak, ingyen kapnak egy próbacsomagot, egy 100 oldal vastag könyvvel együtt, postaszállítmányként, jól becsomagolva. A legcsudálatramé. Jbb csudagyógyszer ez, mely már ezeket megmentett, akik ijúkori kiesapongások folytán erejüket vesztették vagy ezenközben betegeségek szerettek. Ez okból elhatározta az intézet, mindenkinek — aki kéri — egy csomag gyógyszer magyarzó könyvecskével díjtalanul küldeni. E házi szerrel otthon gyógyítható a baj és mindenki aki ijúkori kiesapongások folytán némi bajokban, szellemi-gyengeségben vagy chronikus betegségben, szenved otthon gyógyíthatja magát. Ez a gyógyszer közvetlenül maga szervekre hat, melyek erősítésre szorulnak és csudás eredménnyel gyógyítja meg az évek óta állandóan betegeket is. Órakeg és ifjak irhatnak, az alatt jézeti címen a »State Medical Institut«-nak, honnan a próbacsomagot címűnkre azon nal megküldik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyögekezelésűk végéig otthonukat el nem hagyhatják. A próbacsomag is megmutatja, milyen könnyen lehet e borzalmas betegségek-ből otthon is kigyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Minderki, bárholon magyarul is írhat a gyógyszerért, amire a legnagyobb diszkreció mellett díjtalanul elküldik neki a próbacsomagot a magyarzó könyvvel együtt. Irjon tehát — neknek kell — mindenkéül azo nal. A küldemény olyan szepten van csomagolva, hogy senki se tudja meg a tartalmát, e levelet így kell megcímezni: State Medical Instituta 6901 Elektron Building, Fort Wayne, Ind. Amerika és minden level portómentesen küldendő.

chetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt használhatassanak, mivel a kellemetlen szag és a lassú ragadós száradás, mely az olajfészeknek és az olajlakknak sajátja, elkerülte. E mellett a használata igen egyszerű, hogy kik maga végezheti a mázolás. A palló nedves tárggyal feltörülhető, anélkül vagy elveszt hetné fényt

Christoph Fereuc.

A valódi szobapalló fénylak feltalálója és egyedüli gyártója Szentes: KESLER AJOS. 12—1